

شاهنامه فردوسی از نگاهی دیگر

نشان می‌دهد که چه گونه ادبیات یونان الهام گرفته و اثر پذیرفته از اسطوره‌های بین‌النهرین بوده است. به همین سبب در اسطوره‌های هر دو ملت، خدایان نقش اصلی را دارند و آدمیان برای خدمت به آنان آفریده شده‌اند.

عبادیان در تحلیل منظومه حماسی ایلیاد به پیام اخلاقی و اجتماعی نهفته در آن اشاره می‌کند و آن گاه به نقش ورزی و تاثیر خدایان در این اثر می‌پردازد؛ شخصیت‌های برجسته ایلیاد را بازشناسی می‌کند، کیفیت ادبی چهره‌های مهم داستان را یادآور می‌شود و مقام ادبی، ساخت شاعرانه و تصویرپردازی‌های کتاب را به کوتاهی نشان می‌دهد.

به عقیده دکتر عبادیان، حماسه پیونددهنده گذشته دیرین به زمان کنونی است و بازتاب‌دهنده آن ذهنیت و نگاهی است که مردم از رویدادهای پیش از تاریخ (یا سرآغاز تاریخ) داشته‌اند

وی در ادامه این بخش نیز سنجشی میان ایلیاد و گیلگمش انجام می‌دهد و ضمن اشاره به اثرپذیری یونانیان باستان از فرهنگ بین‌النهرین، ایلیاد هومر را «گستره بلوغ و ژرفای کیفی» اثری می‌داند که هسته آن از گیلگمش سومری گرفته شده است. بخش مختصری نیز به «مناسبات ایلیاد با زنده گی» اختصاص یافته است.

فصل سوم و اصلی کتاب، درباره اسطوره و حماسه ایران و شاهنامه فردوسی است. عبادیان در این فصل، ابتدا به پیشینه استقرار آریاییان در فلات ایران می‌پردازد و از کهن باورهای آنان سخن می‌گوید و اساطیر دیرینه ایرانی را به سه دسته اسطوره زروان، اسطوره‌های مزدیسنايي و اسطوره‌های جهان‌شناسی مانی دسته‌بندی می‌کند و اساطیر و داستان‌های شاهنامه را از اسطوره‌های شرق فلات ایران مایه‌ور می‌داند.

«فردوسی، سنت و نوآوری در حماسه» نوشته محمود عبادیان، کتابی در زمینه ادبیات تطبیقی است که به بررسی ویژه گی‌های برجسته و مشترک بین اساطیر جهان قدیم پرداخته است. دکتر عبادیان در این اثر گیلگمش، ایلیاد و شاهنامه را به عنوان سرآمد آثار حماسی جهان مورد بررسی و تطبیق قرار داده است.

کتاب «فردوسی، سنت و نوآوری در حماسه» مباحثی از ادبیات تطبیقی است و نویسنده ضمن بررسی و سنجش درون مایه ۳ منظومه «گیلگمش» که متنی سومری و بازمانده از ۴۰۰۰ سال پیش است و «ایلیاد» هومر که در سده هشتم پیش از میلاد نگاشته شد، و «شاهنامه» فردوسی به جنبه‌ها و ویژه گی‌های برجسته‌ای پرداخته است، که هر یک از این منظومه‌های کلاسیک ادبیات جهان را سرآمد کتاب‌های حماسی دیگر می‌سازد.

مؤلف در دیباچه کوتاه کتاب به موضوع شعر و انواع آن پرداخته و شعر حماسی را از دید تاریخی، یکپارچه گی و انسجام محتوایی آن مورد توجه قرار داده و به جایگاه حماسه‌سرایی در فرهنگ برخی ملت‌ها اشاره کرده است.

به عقیده دکتر عبادیان، حماسه پیونددهنده گذشته دیرین به زمان کنونی است و بازتاب‌دهنده آن ذهنیت و نگاهی است که مردم از رویدادهای پیش از تاریخ (یا سرآغاز تاریخ) داشته‌اند. از سوی دیگر منظومه‌های حماسی نشان‌دهنده میزان آگاهی انسان به خویشتن و جهان پیرامون خود نیز هستند.

عبادیان در بخشی از این کتاب به تعریف و بررسی اسطوره پرداخته و اسطوره را بازتاب تصور آدمی از خدایان می‌داند. بخش نخست کتاب عبادیان با بررسی منظومه حماسی بین‌النهرین - گیلگمش - آغاز می‌شود؛ و نویسنده به تکوین و ایجاد تمدن جهان در محدوده بین‌النهرین می‌پردازد تا خواننده با تمدن بسترسازی آشنا شود، که در آن، اسطوره گیلگمش پدید آمده و شکل گرفته است.

بخش دوم کتاب «فردوسی، سنت و نوآوری در حماسه‌سرایی» شامل بررسی حماسه‌های اساطیری اقوام یونانی است. در این بخش نویسنده به زمینه فرهنگ یونانی اشاره می‌کند و